

Міжнародний гуманітарний університет
Факультет менеджменту, готельно-ресторанної справи та туризму
Кафедра готельно-ресторанного та туристичного бізнесу

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Фінансовий менеджмент

Галузь знань	<u>24 «Сфера обслуговування»</u>
Спеціальність	<u>241 «Готельно-ресторанна справа»</u>
Назва освітньої програми	<u>Готельно-ресторанна справа</u>
Рівень вищої освіти	<u>перший (бакалаврський) рівень</u>

Розробники і викладачі	Контактний тел.	E-mail
професор кафедри готельно-ресторанного та туристичного бізнесу, д. е. н., доцент Каламан Ольга Борисівна	093-501-09-66	kalaman.olga@gmail.com
доктор економічних наук, професор кафедри менеджменту Гончарук Анатолій Григорович	063 247 51 70	agg@ua.fm
доктор економічних наук, професор кафедри менеджменту Деркат Тетяна Вадимівна	0636176699	rubinodessa@gmail.com

1. АНОТАЦІЯ ДО КУРСУ

«Фінансовий менеджмент» являє собою один із перспективних напрямів в економічній науці, що органічно поєднує теоретичні розробки в галузі фінансів, управління, обліку, аналізу з практичними, сконструйованими в його рамках. Тому здобувачі можуть працювати у сфері управління грошовими потоками на підприємствах індустрії гостинності усіх форм власності.

Мета курсу полягає у вивченні методології управління фінансами підприємства, методів прийняття фінансових та інвестиційних рішень. У курсі розглядаються сучасні технології управління фінансами, а також логіка використання моделей, що описують процес ціноутворення на фінансові активи, для ухвалення рішень з управління фінансами корпорації та оцінки вартості бізнесу. Отримані знання дають можливість випускникам самостійно розробляти програми управління фінансами підприємства стратегічного і тактичного рівнів, визначати схеми фінансування та контролю фінансово-господарської діяльності підприємства.

2. ОЧІКУВАНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЯКІ ПЛАНУЄТЬСЯ СФОРМУВАТИ ТА ДОСЯГНЕННЯ ПРОГРАМНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ

У процесі реалізації програми дисципліни «Фінансовий менеджмент» формуються наступні компетентності із передбачених освітньою програмою:

Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми діяльності суб'єктів готельного і ресторанного бізнесу, що передбачає застосування теорій та методів системи наук, які формують концепції гостинності і характеризується комплексністю та невизначеністю умов..

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК 06. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово

ЗК 10. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

Спеціальні (фахові) компетентності

СК 01. Розуміння предметної області і специфіки професійної діяльності.

СК 02. Здатність організовувати сервісно-виробничий процес з урахуванням вимог і потреб споживачів та забезпечувати його ефективність.

СК 05. Здатність управляти підприємством, приймати рішення у господарській діяльності суб'єктів готельного та ресторанного бізнесу.

Навчальна дисципліна «Фінансовий менеджмент» забезпечує досягнення програмних результатів навчання (РН), передбачених освітньою програмою:

РН 05. Розуміти принципи, процеси і технології організації роботи суб'єктів готельного та ресторанного бізнесу;

РН 15. Розуміти економічні процеси та здійснювати планування, управління і контроль діяльності суб'єктів готельного та ресторанного бізнесу.

Заплановані результати навчання за навчальною дисципліною

Знати:

- види управлінських рішень і методи їх прийняття;
- призначення, структуру та зміст основних фінансових звітів організації;
- основні показники фінансової стійкості, ліквідності та платоспроможності, ділової та ринкової активності, ефективності та рентабельності діяльності;
- фундаментальні концепції фінансового менеджменту;
- принципи, способи та методи оцінки активів, інвестиційних проектів та організацій;
- основні теорії корпоративних фінансів;
- моделі оцінки капітальних (фінансових) активів;
- джерела фінансування, інститути та інструменти фінансового ринку.

Уміти:

- ставити цілі та формулювати завдання, пов'язані з реалізацією професійних функцій;
- аналізувати фінансову звітність та складати фінансовий прогноз розвитку організації;
- оцінювати ризики, прибутковість та ефективність прийнятих фінансових та інвестиційних рішень;
- уміти оцінювати прийняті фінансові рішення з погляду їхнього впливу на створення цінності (вартості) компанії;
- обґрунтовувати рішення у сфері управління оборотним капіталом і вибору джерел фінансування;

- проводити оцінку фінансових інструментів;
- застосовувати моделі управління запасами, планувати потребу організації в запасах.

Володіти:

- методами аналізу фінансової звітності та фінансового прогнозування;
- методами інвестиційного аналізу та аналізу фінансових ринків.
- розуміти технології підвищення капіталізації компанії, зростання вартості бізнесу та генерування динамічного грошового потоку; а також принципи формування та організації основних джерел фінансової та управлінської інформації, основні прийоми та методи створення бази даних для операційного аналізу на різних стадіях життєвого циклу бізнесу.
- володіти теоретичними знаннями про базові концепції фінансового менеджменту, фінансовий механізм управління підприємством і фінансові моделі фірми. При цьому необхідно обов'язково фіксувати увагу на взаємозв'язках між складовими фінансового управління та реальними економічними процесами, які вони відображають.
- орієнтуватися у фінансовому, податковому та управлінському обліку, інфраструктурі фінансових ринків і технологіях роботи на них, знати сучасні методи фінансової діагностики, одержання узагальнених характеристик, агрегування інформації та її оброблення за допомогою засобів організаційної та обчислювальної техніки; сучасні методи пошуку, збирання, систематизації та використання інформації, практично використовувати засоби.

3. ОБСЯГ ТА ОЗНАКИ КУРСУ

Загалом		Вид заняття (денне відділення / заочне відділення)			Ознаки курсу		
ЄКТС	годин	Лекційні заняття	Практичні заняття	Самостійна робота	Курс, (рік навчання)	Семестр	Обов'язкова / вибіркова
6	180	30 / 10	30 / 10	120 / 160	4	8	Вибіркова

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин							
	денна форма				Заочна форма			
	усього	у тому числі			усього	у тому числі		
лекц.		прак	сам.роб.	лекц.		прак	сам.роб.	
Тема 1. Сутність та організація фінансового менеджменту на підприємстві	18	3	3	12	18	1	1	16
Тема 2. Інформаційна база фінансового менеджменту	18	3	3	12	18	1	1	16
Тема 3. Фінансовий облік та управління підприємством	18	3	3	12	18	1	1	16
Тема 4. Управління оборотним капіталом підприємства	18	3	3	12	18	1	1	16
Тема 5. Основи фінансових обчислень	18	3	3	12	18	1	1	16
Тема 6. Цілі та логіка операційного аналізу	18	3	3	12	18	1	1	16
Тема 7. Управління вартістю та структурою капіталу підприємства	18	3	3	12	18	1	1	16
Тема 8 Основи прийняття інвестиційних рішень	18	3	3	12	18	1	1	16
Тема 9. Оцінка вартості та прибутковості активів підприємства	18	3	3	12	18	1	1	16

Тема 10. Дивідендна політика організації. Підходи до формування дивідендної політики. Типи дивідендної політики. Оптимізація дивідендних виплат. Порядок виплати дивідендів. Політика виплат інвесторам-власникам фірми.	18	3	3	12	18	1	1	16
<i>Усього годин</i>	180	30	30	120	180	10	10	160
ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ - ЕКЗАМЕН								

5. ТЕХНІЧНЕ Й ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ / ОБЛАДНАННЯ

Студенти отримують теми та питання курсу, основну і додаткову літературу, рекомендації, завдання та оцінки за їх виконання як традиційним шляхом, так і з використанням університетської платформи он-лайн навчання на базі Moodle та онлайн ресурсів Zoom, Google Classroom та Google Meet. Практичні навички у пошуку та аналізу інформації за курсом, з оформлення індивідуальних завдань, тощо, студенти отримують, користуючись університетськими комп'ютерними класами та бібліотекою. В процесі навчання використовується Проектор EPSON EB-X9, проекційний стаціонарний екран. Ноутбук ASUS E509D AMD Ryzen 3 3200U with Radeon Vega Mobile Gfx 2,60 GHz / WiFi - 2019 р. ASUS n3050i-c/ Intel(R) Celeron(R) CPU N3050 1.60 GHz. Програмне забезпечення: Linux ubuntu, Libreoffice, Blender, Autodesk Homestyler, Planner 5D, Remplanner, SmartDraw, GOOGLE ANALYTICS, CANVA, Google SketchUp, Figma. Доступ до Інтернету.

6. ПИТАННЯ ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	Тема 1. Сутність та організація фінансового менеджменту на підприємстві. Становлення фінансового менеджменту у світовій практиці управління підприємством. Фінансовий менеджмент як система управління. Технології фінансового менеджменту та функції фінансового менеджера.	3	1
2	Тема 2. Інформаційна база фінансового менеджменту. Базові концепції фінансового менеджменту. Агентські витрати та їхня роль у фінансовому менеджменті.	3	1
3	Тема 3. Фінансовий облік та управління підприємством 3.1. Вплив асиметричної інформації на прийняття інвестиційних і фінансових рішень.	3	1
4	Тема 4. Управління оборотним капіталом підприємства Міжнародні стандарти фінансової звітності. Структура фінансової звітності підприємства.	3	1
5	Тема 5. Основи фінансових обчислень Аналіз руху грошових коштів. Оцінка активів підприємства. Активи підприємства: оцінка поточної вартості.	3	1
6	Тема 6. Цілі та логіка операційного аналізу Визначення величини зносу об'єкта. Аналіз фінансового становища підприємства. Цілі та методи аналізу. Оцінка та аналіз динаміки зміни та стану господарських засобів підприємства.	3	1

7	Тема 7. Управління вартістю та структурою капіталу підприємства Характеристика фінансового та управлінського обліку: зарубіжний досвід. Особливості фінансового та управлінського обліку.	3	1
8	Тема 8 Основи прийняття інвестиційних рішень 8.1. Класифікація систем управлінського обліку. 8.2. Прийняття управлінських рішень.	3	1
9	Тема 9. Оцінка вартості та прибутковості активів підприємства Законодавчі основи вітчизняного обліку. Облікова політика підприємства: зміст і чинники. Принципи формування облікової політики підприємства.	3	1
10	Тема 10. Дивідендна політика організації. Підходи до формування дивідендної політики. Типи дивідендної політики. Оптимізація дивідендних виплат. Порядок виплати дивідендів. Політика виплат інвесторам-власникам фірми Складові облікової політики. Розкриття облікової політики підприємства. Фінансовий контур управлінського обліку. Блок-схема фінансового управління підприємством. Складові внутрішньофірмового фінансового управління та планування.	3	1
Всього		30	10

7. САМОСТІЙНА РОБОТА

1. До самостійної роботи студентів щодо вивчення дисципліни «Фінансовий менеджмент» включаються:
2. Знайомство з науковою та навчальною літературою відповідно зазначених у програмі тем.
3. Опрацювання лекційного матеріалу.
4. Підготовка до практичних занять.
5. Консультації з викладачем протягом семестру.
6. Самостійне опрацювання окремих питань навчальної дисципліни.
7. Підготовка та виконання індивідуальних завдань у вигляді есе, рефератів тощо.
8. Підготовка до підсумкового контролю.

Тематика та питання до самостійної підготовки та індивідуальних завдань

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	Тема 1. Сутність та організація фінансового менеджменту на підприємстві. <u>Реферат</u> 1. Фінансовий механізм підприємства та його основні моделі. 2. Асиметричність інформації.	10	16

2	Тема 2. Інформаційна база фінансового менеджменту. Реферат 1. Типові форми квартальної фінансової звітності. 2. Тракткування фінансової звітності..	10	16
3	Тема 3. Фінансовий облік та управління підприємством Реферат	15	16
	1. За даними балансу реального підприємства індустрії гостинності виконати аналіз ліквідності за абсолютними і відносними показниками. 2. Зробити висновки (дати рекомендації) у двох аспектах: з позиції сторонньої організації (постачальника, кредитної організації та ін.), з позиції фінансового менеджера підприємства.		
4	Тема 4. Управління оборотним капіталом підприємства Реферат 1. Коефіцієнтний і факторний аналіз фінансового становища підприємства. 2. Коефіцієнтний і факторний аналіз результатів фінансово-господарської діяльності підприємства.	15	16
5	Тема 5. Основи фінансових обчислень Реферат 1. Управлінський облік і вітчизняна система обліку.	15	16
6	Тема 6. Цілі та логіка операційного аналізу Реферат 1. Сценарій впровадження фінансового управління та планування на підприємстві. 2. Етапи впровадження фінансового управління та планування на підприємстві.	15	16
7	Тема 7. Управління вартістю та структурою капіталу підприємства Реферат 1. Середньозважена вартість капіталу підприємства індустрії гостинності.	10	16
8	Тема 8 Основи прийняття інвестиційних рішень Реферат 1. Принципи та методи управління оборотним капіталом фірми.	10	16
9	Тема 9. Оцінка вартості та прибутковості активів підприємства 1. Управління товарно-матеріальними запасами.	10	16
10	Тема 10. Дивідендна політика організації. Підходи до формування дивідендної політики. Типи дивідендної політики. Оптимізація дивідендних виплат. Порядок виплати дивідендів. Політика виплат інвесторам-власникам фірми 1. Ефективна та номінальна ставка відсотку.	10	16
	Всього	120	160

8. ВИДИ ТА МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Робоча програма навчальної дисципліни передбачає наступні види та методи контролю:

Види контролю		Складові оцінювання
поточний контроль – опитування, тестування, контрольні роботи		50%
підсумковий контроль - екзамен		50%
Методи діагностики знань (контролю)	фронтальне опитування; наукова доповідь, реферати, усне повідомлення, індивідуальне опитування; робота у групах; практичні завдання, екзамен	

Питання до екзамену

1. Модель оцінки прибутковості фінансових активів.
2. Базові концепції фінансового менеджменту.
3. Види планів, зміст і послідовність їх розроблення.
4. Вторинні фінансові інструменти
5. Індикатори на ринку цінних паперів.
6. Методи прогнозування основних фінансових показників.
7. Методи фінансового менеджменту.
8. Нові інструменти фінансування.
9. Об'єкт і предмет фінансового менеджменту.
10. Основи теорії структури капіталу.
11. Оцінка боргових цінних паперів.
12. Оцінка пайових цінних паперів.
13. Первинні фінансові інструменти.
14. Фінансове планування в системі бюджетування поточної діяльності.
15. Функції фінансового менеджменту
16. Еволюція підходів до управління фінансами в українській економіці.
17. Еволюція фінансового менеджменту.
18. Особливості побудови аналітичного балансу
19. Особливості проведення коефіцієнтного аналізу.
20. Оцінка ліквідності та фінансової стійкості підприємства.
21. Прогнозування банкрутства підприємства.
22. Практичне використання фінансового менеджменту.
23. Основні напрями досліджень у галузі фінансового менеджменту.
24. Неокласична теорія фінансів і фінансовий менеджмент.
25. Взаємозв'язок фінансового менеджменту та економічних дисциплін.

26. Зовнішні інформаційні показники фінансового менеджменту.
27. Внутрішні інформаційні показники фінансового менеджменту.
28. Система знань фінансового менеджера.
29. Вимоги, що висуваються до інформації, яка включається в інформаційну систему фінансового менеджменту.
30. Основні форми бухгалтерської звітності.

9. ОЦІНЮВАННЯ ПОТОЧНОЇ, САМОСТІЙНОЇ ТА ІНДИВІДУАЛЬНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ З ПІДСУМКОВИМ КОНТРОЛЕМ У ФОРМІ ЕКЗАМЕНУ/ ЗАЛІКУ

Денна форма навчання			
<i>Поточний контроль</i>			
Види роботи	Планові терміни виконання	Форми контролю та звітності	Максимальний відсоток оцінювання
Систематичність і активність роботи на семінарських (практичних) заняттях			
1.1. Підготовка до практичних занять	Відповідно до робочої програми та розкладу занять	Перевірка обсягу та якості засвоєного матеріалу під час практичних занять	25
Виконання завдань для самостійного опрацювання			
1.2. Підготовка програмного матеріалу (тем, питань), що виноситься на самостійне вивчення	-//-	Розгляд відповідного матеріалу під час аудиторних занять або ІКР ¹ , перевірка конспектів навчальних текстів тощо	10
Виконання індивідуальних завдань (науково-дослідна робота студента)			
1.3. Підготовка реферату (есе) за заданою тематикою	Відповідно до розкладу занять і графіку ІКР	Обговорення (захист) матеріалів реферату (есе)	10
1.4. Інші види індивідуальних завдань, в т.ч. підготовка наукових публікацій, участь у роботі круглих столів, конференцій тощо.	-//-	Обговорення результатів проведеної роботи під час аудиторних занять або ІКР, наукових конференцій та круглих столів.	5
Разом балів за поточний контроль			50
Підсумковий контроль екзамен			50
Всього балів			100

Заочна форма навчання			
<i>Поточний контроль</i>			
Види самостійної роботи	Планові терміни виконання	Форми контролю та звітності	Максимальний відсоток оцінювання
Систематичність і активність роботи під час аудиторних занять			
1.1. Підготовка до аудиторних занять	Відповідно до розкладу	Перевірка обсягу та якості засвоєного матеріалу під час аудиторних занять	15
За виконання контрольних робіт (завдань)			
1.2. Підготовка контрольних робіт	-//-	Перевірка контрольних робіт (завдань)	15

¹ Індивідуально-консультативна робота викладача зі студентами

Виконання завдань для самостійного опрацювання			
1.3. Підготовка програмного матеріалу (тем, питань), що виноситься на самостійне вивчення	-//-	Розгляд відповідного матеріалу під час аудиторних занять або ІКР ² , перевірка конспектів навчальних текстів тощо	10
Виконання індивідуальних завдань (науково-дослідна робота студента)			
2.1. Підготовка реферату (есе) за заданою тематикою	Відповідно до графіку ІКР	Обговорення (захист) матеріалів реферату (есе) під час ІКР	5
2.3. Інші види індивідуальних завдань, в т.ч. підготовка наукових публікацій, участь у роботі круглих столів, конференцій тощо.	-//-	Обговорення результатів проведеної роботи під час ІКР, наукових конференцій та круглих столів.	5
Разом балів за поточний контроль			50
Підсумковий контроль екзамен			50
Всього балів підсумкової оцінки			100

10. КРИТЕРІЇ ПІДСУМКОВОЇ ОЦІНКИ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ (для екзамену)

Рівень знань оцінюється:

- «відмінно» / «зараховано» А - від 90 до 100 балів. Студент виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно знаходити та опрацьовувати необхідну інформацію, демонструє знання матеріалу, проводить узагальнення і висновки. Був присутній на лекціях та семінарських заняттях, під час яких давав вичерпні, обґрунтовані, теоретично і практично правильні відповіді, має конспект з виконаними завданнями до самостійної роботи, презентував реферат (есе) за заданою тематикою, проявляє активність і творчість у науково-дослідній роботі;

- «добре» / «зараховано» В - від 82 до 89 балів. Студент володіє знаннями матеріалу, але допускає незначні помилки у формуванні термінів, категорій, проте за допомогою викладача швидко орієнтується і знаходить правильні відповіді. Був присутній на лекціях та семінарських заняттях, має конспект з виконаними завданнями до самостійної роботи, презентував реферат (есе) за заданою тематикою, проявляє активність і творчість у науково-дослідній роботі;

- «добре» / «зараховано» С - від 74 до 81 балів. Студент відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень, з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, але дає недостатньо обґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає помилки. При цьому враховується наявність конспекту з виконаними завданнями до самостійної роботи, реферату та активність у науково-дослідній роботі;

- «задовільно» / «зараховано» D - від 64 до 73 балів. Студент був присутній не на всіх лекціях та семінарських заняттях, володіє навчальним матеріалом на середньому рівні, допускає помилки, серед яких є значна кількість суттєвих. При цьому враховується наявність конспекту з виконаними завданнями до самостійної роботи, рефератів (есе);

- «задовільно» / «зараховано» E - від 60 до 63 балів. Студент був присутній не на всіх лекціях та семінарських заняттях, володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні, на всі запитання дає необґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає помилки, має неповний конспект з завданнями до самостійної роботи.

- «незадовільно з можливістю повторного складання» / «не зараховано» FX – від 35 до 59 балів. Студент володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу.

- «незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни» / «не зараховано» F – від 0 до 34 балів. Студент не володіє

² Індивідуально-консультативна робота викладача зі студентами

навчальним матеріалом.

Таблиця відповідності результатів контролю знань за різними шкалами

100-бальною шкалою	Шкала за ECTS	За національною шкалою	
		екзамен	залік
90-100 (10-12)	A	Відмінно	зараховано
82-89 (8-9)	B	Добре	
74-81(6-7)	C	Задовільно	
64-73 (5)	D		
60-63 (4)	E	незадовільно	не зараховано
35-59 (3)	Fx		
1-34 (2)	F		

11. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Дема Д. І., Дорохова Л. М., Віленчук О. М. Фінансовий менеджмент: підручник. Житомир: ЖНАЕУ, 2018. 320 с
2. Фінансовий менеджмент: навч. посіб. / П. Бечко, О. Непочатенко, Б. Гузар, та ін.; за ред. П. Бечко. Київ: Центр навчальної літератури, 2019. 496 с.
3. Фінансовий менеджмент: підручник / А. М. Поддєрьогін, Н. Д. Бабяк, М. Д. Білик та ін.; кер. кол. авт. і наук. ред. проф. А. М. Поддєрьогін. 2-ге вид., перероб. Київ: КНЕУ, 2017. 534 с.
4. Фінансовий менеджмент: підручник / Кнейслер О. В., Квасовський О. Р., Ніпіаліді О. Ю. / за ред. Кнейслер О. В. Тернопіль: Економічна думка, 2018. – 482 с.
5. Фінансовий менеджмент: елект. навч. посібник / І. А. Бігдан, Л. І. Лачкова, В. М. Лачкова, О. В. Жилиякова Х.: ХДУХТ, 2017. – 197 с.

Допоміжна

1. Фінансовий менеджмент : навч. посіб. / Васьківська К. В., Сич О. А. Львів : «ГАЛИЧ-ПРЕС», 2017. – 236 с.
2. Kalaman O., Volodina O., Mandrikin D. Innovation development strategy formation of the modern enterprise. Економіка харчової промисловості. 2018. № 2, Т. 10. С. 75 – 82.
3. Kalaman O., Okulicz-Kozaryn W., Purtskhvanidze O. Risk as a specific component of strategic enterprises management in the agrarian sector in the current conditions of Ukraine development. Економіка харчової промисловості. 2019. № 2 (11). С. 54 – 61.
4. Kalaman O., Savenko I., Dolynska O. Conceptual positions of enterprise strategy functioning. Економіка харчової промисловості. 2019. № 3 (11). С. 50-58.

Інформаційні ресурси

1. Державний комітет України із статистики. URL: <https://ukrstat.gov.ua/> (дата звернення: 15.08.2022).
2. Освітньо-інформаційний портал ТДАТУ. URL: <http://op.tsatu.edu.u> (дата звернення: 15.08.2022).
3. Наукова бібліотека ТДАТУ. URL: <http://www.tsatu.edu.ua/biblioteka/> (дата звернення: 15.08.2022).